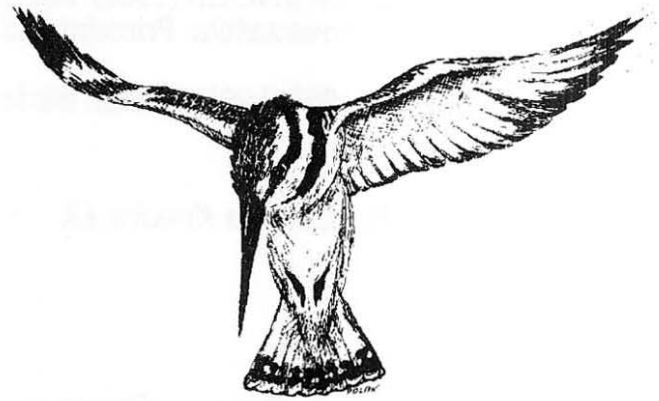

Sivi vodomec *Ceryle rudis* v Črnogorskem primorju

Pied Kingfisher *Ceryle rudis* in the coastal region of Montenegro

Vesna OBRADOVIĆ

Buljarica je majhna vas ob jadranski magistrali, približno 2,5 km jugovzhodno od Petrovca (Črna gora). Biogeografsko spada v biom mediteranskih zimzelenih gozdov in makije, z značilno vegetacijo makije tršlje in divje oljke *Oleo-Lentiscetum adriaticum* (MATVEJEV & PUNCER, 1989). Prostorsko zavzema dvokilometrski obalni pas zaliva. Zaliv je širok okoli 2,5 km in se v kopno zajeda približno 0,5 km. Ves zaliv in vas obdajajo visoke skale, tako da tu prevladuje posebna mikroklima. Tu srečamo celo vrsto različnih habitatov na zelo majhnem prostoru (6 km²). Ti so: skale in skalne sipine z ostanki zimzelene vegetacije (makija divje oljke, fige in robidovje), prodnati žal, priobalni sladkovodni viri z bujno vegetacijo trstike in naselje s približno 100 hišami in vrtovi z značilnimi mediteranskimi rastlinami. Obala je prodnata in se dokaj strmo spušča v morje, kmalu pa prod nadomesti skoraj bel pesek. Voda je zelo bistra in bogata z ribami. Alge so zelo redke in jih na obali ni.

Dne 26.07.1993 sem tam med 11. in 12. uro opazovala dva osebka sivega vodomca. Videla sem ju iz morja, plavajoč kakšnih 200 m od obale. Najprej sem opazila cik-cakasto letenje nad gladino. Bila sta dva osebka, samec in samica. Po obliki sta bila najbolj podobna vodomcu *Alcedo atthis*, vendar sta bila večja. Samec je bil črno bele barve, samica pa v različnih sivih odtenkih. Med letom sta se velikokrat ustavila približno 1 m nad vodno gladino, kot bi visela na vrvi in se z nje metala v vodo. Kakor hitro sta kaj ulovila, sta odletela nazaj proti skalam, od koder sta priletela, in se zelo hitro vrnila ter vse skupaj ponovila.

Naslednjega dne, 27.07.1993, sem ob istem času opazovala tri osebkke, dve samici in samca. Tokrat sem jih opazovala z obale in z daljnogledom (12x40). To pot sem opazila še nasled-

nje; ko so prileteli iz smeri skalovja na severozahodni strani zaliva, so nekajkrat preleteli celoten zaliv 10-20m nad morjem v cik-cakastem letu, se potem spustili približno 1-2m nad gladino in v trzajočem in zelo hitrem letu, med katerim so se ustavljali, lebdeli in se metali v vodo, lovili in nosili plen nazaj na skalovje. Lovili so približno 50 m od obale. Pri tem se niso oglašali ali pa jih nisem mogla slišati zaradi hrupa na plaži.

V Buljarici sem bila od 25. do 29. 7. 1993. Tako lahko z gotovostjo rečem, da so se ptice pojavile le 26. in 27. 7., in ne prej ne kasneje jih ni bilo, kar priča o njihovem klatenju. Prve tri dni je bilo vreme sončno, vetrovno in zelo vroče, zadnja dva dneva pa vetra ni več bilo, kar pa komajda lahko štejemo med razloge, da ptic ni bilo več videti.

Po podatkih iz knjige o redkih pticah (LEWINGTON, ALSTRÖM, COLSTON 1991) ta vrsta vodomca gnezdi v Afriki (južno od Sahare), v zahodni Aziji (najbližje v jugozahodni Turčiji) in od Pakistana do vzhodne Kitajske. Pač pa je te ptice dr. S.D. Matvejev opazoval v gnezditvenem obdobju (19.6.1971) na Krimu (MATVEJEV, ustno). Zahodno od gnezditvenega areala se je doslej pojavljal le pozimi: (na Cipru 6 recentnih opazovanj od oktobra do januarja), v Grčiji (Chios pozimi 1986/87) in v Franciji (od 29.12.1990 do 7.1.1991 v naravnem rezervatu Ares/Gironde). Starejši podatek je še s Poljske iz leta 1859. (LEWINGTON, ALSTRÖM, COLSTON 1991, British Birds 1988, 1991).

LITERATURA:

LEWINGTON, I., ALSTRÖM, P., P. COLSTON (1991): Rare Birds of Britain and Europe. Harper Collins Publishers

MATVEJEV, S.D., I. PUNCER (1989): Karta bioma Jugoslavije i njihova zaštita. Prirodnački muzej u Beogradu

European News (1988, 1991), British Birds 81/1:18, 84/6:232

Vesna Obradović, Trg Dušana Kvedra 13,
62103 Maribor

POVZETEK

26. 7. 1993 sta bila v Buljarici pri Petrovcu v Črni gori opazovana dva osebka *Ceryle rudis*, 27. 7. pa trije. Prvi dan sta bila opazovana samec in samica, drugi dan dve samici in en samec. Naslednjega dne jih ni bilo več videti, kar kaže na to, da je šlo za klateske osebke.

Ptice so lovile lebdeč nad morsko gladino z višine 1-2 m, približno 50 m od skalnate obale, kamor so se vračale s plenom. Po podatkih dr. S.D. Matvejeva je ta vrsta 19. 6. 1971 gnezдила na Krimu, sicer pa so za Evropo znani le trije podatki zunaj gnezditvenega obdobja (Poljska 1859, Grčija 1986/87, Francija 1990/91).

SUMMARY

On July 26th 1993, two Pied Kingfishers *Ceryle rudis* were recorded at Buljarica near Petrovac (Montenegro), while on July 27th three of them were observed. On July 26th, a male and a female were seen, on July 27th two females and a male.

Considering that they were not seen again on the following day, it may be concluded that the individuals were most probably vagrants.

The birds were fishing by hovering 1 - 2 metres above the sea surface some 50 metres from the rocky shore, where they kept returning with their prey. According to Dr S.D. Matvejev, this species bred on June 19th 1971 on the Crimea (former USSR); the only other three known out of breeding season records, as far as Europe is concerned, are from Poland (1859) Greece (1986/87) and France (1990/91)

Zanimivosti iz življenja lesne sove *Strix aluco* Some interesting details from the life of Tawny Owl *Strix aluco*

AI VREZEC

Lesna sova *Strix aluco* je ena naših najpogostejših sov, zato je ni treba posebej predstavljati. Vendar pa je, tako kot vse druge sove, zaradi nočnega življenja ornitologom manj znana. S sovami se tako srečamo bolj naključno in jih večkrat le slišimo, vidimo pa ne. Srečanja z njimi so zato toliko bolj zanimiva. Najuspešneje lahko opazujemo sove s predvajanjem posnetkov njihovih oglašanj. Tako sem že dostikrat priklical kar nekaj vrst sov: lesno sovo, čuka *Athene noctua*, velikega skovika *Otus scops* in koconogega čuka *Aegolius funereus*. Ta metoda je uporabna tudi za ugotavljanje prisotnosti in številčnosti sov v nekem območju. Vendar je treba paziti na čas predvajanja posnetka, saj se bo zunaj gnezditvenega obdobja sova odzvala le izjemoma. Posnetke moramo predvajati seveda ponoči ali ob zgodnjih jutranjih urah. Izjema je le mali skovik *Glaucidium passerinum*, ki ga lahko izzovemo tudi podnevi.

Območje, kjer sem opazoval lesno sovo, je poraslo s hrastovo-bukovim gozdom s prevladujočo bukvijo in vmesnimi vinogradi, kjer sova pogosto lovi. V gozdu lahko najdemo tudi posamezne smreke, rdeče bore in nekaj drugih dreves, kot so breza, lipa in češnja. V tem prispevku opisujem nekatere zanimivosti iz življenja lesne sove (siva različica), ki sem jo opazoval od leta 1991 do 1994 v vasi Hrastje pri Poljčanah (kvadrant 15/55, UTM WM53).

O njej sem najprej zvedel od domačinov, ki so mi večkrat pripovedovali o sovi in njenem nočnem hukanju. Bil sem prijetno presenečen, ko sem ugotovil, da imajo ljudje do sove pozitiven odnos, saj so jo celo štitali, češ da jim po podstrešjih in hlevih lovi podgane, miši in celo polhe.

Lesna sova, v nasprotju z drugimi sovami, pôje vse leto. Pojočega samca lahko zato slišimo sredi avgusta, ko seveda ne gnezdi in tudi ne svatuje več. Ko sem lesno sovo na tem